

Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 30. januára 2014 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Súdna spolupráca v trestných veciach — Smernica 2004/80/ES — Článok 12 — Odškodňovanie obetí úmyselných násilných trestných činov — Výlučne vnútroštátna situácia — Zjavný nedostatok právomoci Súdneho dvora“

Vo veci C-122/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunale ordinario di Firenze (Taliansko) z 20. februára 2013 a doručený Súdnemu dvoru 15. marca 2013, ktorý súvisí s konaním:

Paola C.

proti

Presidenza del Consiglio dei Ministri,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory A. Borg Barthet, sudcovia M. Berger (spravodajkyňa) a F. Biltgen,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— P. C., v zastúpení: P. Pellegrini, avvocato,

— Španielske kráľovstvo, v zastúpení: S. Centeno Huerta, splnomocnená zástupkyňa,

— Talianska republika, v zastúpení: G. Palmieri a G. Palatiello, splnomocnení zástupcovia,

— Holandské kráľovstvo, v zastúpení: M. K. Bulterman, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët a F. Moro, splnomocnené zástupkyne,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude rozhodnutá odôvodneným uznesením v súlade s článkom 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

* Jazyk konania: taliančina.

vydal toto

Uznesenie

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 12 smernice Rady 2004/80/ES z 29. apríla 2004 o odškodňovaní obetí trestných činov (Ú. v. EÚ L 261, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 65).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú pani C. a Presidenza del Consiglio dei Ministri (Predsedníctvo Rady ministrov) v súvislosti so zodpovednosťou Presidenza del Consiglio dei Ministri z dôvodu neprebratia smernice 2004/80 Talianskou republikou a ujmy, ktorú v dôsledku toho utrpela pani C.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 7 a 11 smernice 2004/80 sú formulované takto:
„(7) smernica vytvára systém spolupráce na uľahčenie prístupu obetí trestných činov k odškodneniu v cezhraničných situáciách...
...
(11) mal by byť zavedený systém spolupráce medzi orgánmi členských štátov na uľahčenie prístupu k odškodneniu v prípadoch, keď bol trestný čin spáchaný v inom členskom štáte ako je štát, v ktorom má obeť trvalé bydlisko“.
- 4 Článok 12 tejto smernice, ktorý je súčasťou jej kapitoly II, nazvanej „Vnútroštátne systémy odškodňovania“, stanovuje:
„1. Pravidlá prístupu k odškodneniu v cezhraničných situáciách vypracované touto smernicou fungujú na základe systémov členských štátov pre odškodňovanie obetí úmyselných násilných trestných činov spáchaných na ich jednotlivých územiach.
2. Všetky členské štáty zabezpečia, aby ich vnútroštátne pravidlá ustanovovali existenciu systému odškodňovania obetí úmyselných násilných trestných činov spáchaných na ich jednotlivých územiach, ktorý zaručuje spravodlivé a primerané odškodnenie pre obeť.“

Talianske právo

- 5 Smernica 2004/80 bola v Taliansku prebratá najmä legislatívnym dekrétom č. 204 o vykonaní smernice 2004/80/ES o odškodňovaní obetí trestných činov (Decreto legislativo n. 204 recante attuazione della direttiva 2004/80 relativa all'indennizzo delle vittime di reato) z 9. novembra 2007 (riadna príloha GURI č. 261 z 9. novembra 2007). Pokiaľ ide o hmotnoprávne podmienky priznania odškodnenia z prostriedkov talianskeho štátu, tento dekrét odkazuje na osobitné zákony upravujúce formy odškodnenia obetí trestných činov spáchaných na vnútroštátnom území. Tieto osobitné zákony sa však nevzťahujú na všetky typy úmyselných násilných trestných činov. Neexistuje ani osobitný zákon, ktorý by zaručoval spravodlivé a primerané odškodnenie v zmysle článku 12 smernice 2004/80 pre obeť trestného činu týkajúceho sa sexuálneho násillia, o aké ide vo veci samej.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 6 Pani C. podala na vnútroštátny súd návrh, aby po určení, že nevykonanie smernice 2004/80 zakladá zodpovednosť Presidenza del Consiglio dei Ministri, uložil tomuto subjektu povinnosť zaplatiť jej náhradu škody stanovenú na 150 000 eur.
- 7 Žalobkyňa vo veci samej na podporu svojej žaloby uviedla, že bola obeťou sexuálneho násillia, ktoré spáchal pán M. Pánovi M. bola okrem iného uložená povinnosť zaplatiť jej sumu 20 000 eur ako predbežnú náhradu škody. Pán M. však túto povinnosť nesplnil. V čase svojho odsúdenia bol totiž vo väzbe, bez finančných prostriedkov, bez zamestnania a bydliska. Pani C. tvrdí, že pán M. bude po opustení výkonu trestu nesolventný a bude vyhostený z Talianska, takže ona stratí akúkoľvek šancu na to, aby od neho získala spravodlivé a primerané odškodnenie. Talianska republika pritom neprijala opatrenia potrebné na to, aby jej napriek tejto skutočnosti zaručila spravodlivé a primerané odškodnenie, čím porušila povinnosť, ktorú má tento členský štát na základe článku 12 smernice 2004/80.
- 8 Presidenza del Consiglio dei Ministri navrhlo, aby vnútroštátny súd zamietol návrh ako neprípustný a nedôvodný. Tvrdí najmä, že cieľom smernice 2004/80 je upraviť výlučne odškodňovanie obetí úmyselných násilných trestných činov v cezhraničných situáciách, zatiaľ čo predmetný trestný čin bol spáchaný na talianskom území a obeť je talianska štátna príslušníčka.
- 9 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti usudzuje, že cieľom smernice 2004/80 je síce zaviesť opatrenia na uľahčenie odškodňovania obetí trestných činov v cezhraničných situáciách a umožniť, aby sa obeť trestného činu mohla vždy obrátiť na orgán členského štátu, v ktorom má trvalé bydlisko, avšak článok 12 ods. 2 tejto smernice by sa mohol vykladať v tom zmysle, že všetkým členským štátom ukladá povinnosť prijať nástroje spôsobilé zabezpečiť odškodňovanie obetí všetkých násilných a úmyselných trestných činov. V takom prípade by si Talianska republika nesplnila povinnosti, keďže jej vnútroštátna právna úprava stanovuje systém odškodňovania obmedzený na určité trestné činy s vylúčením trestných činov spáchaných v rámci sexuálneho násillia.
- 10 Za týchto podmienok Tribunale ordinario di Firenze rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 12 smernice [2004/80] vykladať v tom zmysle, že umožňuje členským štátom stanoviť odškodnenie pre obeť niektorých kategórií násilných alebo úmyselných trestných činov, alebo sa má naopak vykladať tak, že členským štátom ukladá, aby na účely vykonania uvedenej smernice zaviedli systém odškodňovania obetí všetkých násilných alebo úmyselných trestných činov?“

O právomoci Súdneho dvora

- 11 Najprv treba pripomenúť, že smernica 2004/80, ako vyplýva z jej odôvodnenia 7, „vytvára systém spolupráce na uľahčenie prístupu obetí trestných činov k odškodneniu v cezhraničných situáciách“. Odôvodnenie 11 tejto smernice v tejto súvislosti spresňuje, že má „byť zavedený systém spolupráce medzi orgánmi členských štátov na uľahčenie prístupu k odškodneniu v prípadoch, keď bol trestný čin spáchaný v inom členskom štáte ako je štát, v ktorom má obeť trvalé bydlisko“.
- 12 Súdny dvor už tiež zdôraznil, že smernica 2004/80 upravuje náhradu škody len v prípade úmyselného násilného trestného činu, ktorý bol spáchaný v inom členskom štáte, než je štát, kde má obeť zvyčajné bydlisko (rozsudok z 28. júna 2007, Dell’Orto, C-467/05, Zb. s. I-5557, bod 59).

- 13 V rámci veci samej však z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že pani C. bola obeťou úmyselného násilného trestného činu, ktorý bol spáchaný na území členského štátu, v ktorom má trvalé bydlisko, konkrétne v Taliansku. V dôsledku toho sa na situáciu spornú vo veci samej nevzťahuje pôsobnosť smernice 2004/80, ale len vnútroštátne právo.
- 14 Vo výlučne vnútroštátnej situácii však Súdny dvor v zásade nemá právomoc rozhodnúť o otázke položenej vnútroštátnym súdom.
- 15 Podľa ustálenej judikatúry môže síce aj v takejto situácii Súdny dvor podať výklad, o ktorý bol požiadaný, pokiaľ vnútroštátne právo ukladá vnútroštátnemu súdu v konaniach, o aké ide vo veci samej, aby vnútroštátnym štátnym príslušníkom umožnil požívanie tých istých práv, aké by v rovnakej situácii požíval štátny príslušník iného členského štátu na základe práva Únie (pozri najmä rozsudok z 21. februára 2013, *Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia a i.*, C-111/12, bod 35 a citovaných judikatúr). Súdnemu dvoru však takáto iniciatíva neprináleží, pokiaľ z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nevyplýva, že vnútroštátny súd skutočne má takúto povinnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2010, *Omalet*, C-245/09, Zb. s. I-13771, body 17 a 18).
- 16 Súdnemu dvoru totiž v rámci rozdelenia právomocí medzi súdy Únie a vnútroštátne súdy prináleží zohľadniť skutkový a právny rámec, do ktorého sú prejudiciálne otázky vsadené, tak ako ho definuje rozhodnutie vnútroštátneho súdu (rozsudok z 23. apríla 2009, *Angelidaki a i.*, C-378/07 až C-380/07, Zb. s. I-3071, bod 48 a citovaná judikatúra).
- 17 V tejto veci stačí konštatovať, že hoci Európska komisia vo svojich písomných pripomienkach tvrdila, že takáto povinnosť vyplýva z talianskeho ústavného práva, zo samotného rozhodnutia vnútroštátneho súdu nevyplýva, že by talianske právo ukladalo vnútroštátnemu súdu, aby pani C. umožnil požívanie tých istých práv, aké by v rovnakej situácii požíval štátny príslušník iného členského štátu na základe práva Únie.
- 18 Z toho vyplýva, že Súdny dvor na základe článku 53 ods. 2 svojho rokovacieho poriadku zjavne nemá právomoc odpovedať na otázku, ktorú položil Tribunale ordinario di Firenze.

O trovách

- 19 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) nariadil:

Súdny dvor Európskej únie zjavne nemá právomoc odpovedať na otázku, ktorú položil Tribunale ordinario di Firenze (Taliansko).

Podpisy